

Tocqueville deel 2-6

Theo Meereboer
&
Petra Bolhuis

Maieutiek 2017 college-6

Gelijkheid en verschil

- Gelijkheid in kansen en rechtspositie,
- Gelijkheid van sekse en ras,
- Gelijkheid van nationaliteit / geboortegrond,
- Gelijkheid is nu een veel breder begrip dan toen Tocqueville leefde, maar veel ongelijkheid hangt nu af van waar je geboren wordt. Het begrip economische vluchteling maakt duidelijk dat deze grens niet, zoals de grens van klasse, ras of geslacht, ter discussie staat.

Maieutiek 2017 college-6

“All animals are equal, but some animals are more equal than others.”

- Vrijheid, gelijkheid broederschap
- Tocqueville schrijft over Indianen, zwarten en vrouwen als achtergestelde groepen in Amerika.
- Hij schrijft niet over eugenetica in Amerika, dat is dan nog niet aan de orde.
- Tocqueville schrijft (hier) niet over de groep waar het in Europa over gaat als de strijd voor gelijkheid wordt gevoerd; arbeiders!

Maieutiek 2017 college-6

Gelijkheid in Europa

- Arbeiders waren de groep waar de gelijkheid zich op richt. De ongelijkheid is een reëel gegeven. Naast gelijke rechtspositie zijn ook scholing, gezondheidszorg en arbeidsvoorwaarden inzet van de strijd.
- De elite en middenklasse nemen het op voor de arbeiders, maar onderstrepen ook het verschil in denken en handelen. (communisme)

Maieutiek 2017 college-6

Gelijkheid van alle arbeiders

- De gelijkheidsgedachte neemt de verschillen van haar ontstaanstijd mee;
- De bourgeoisie is de norm.
- Mensen uit de koloniën en vrouwen nemen een aparte positie in, maar daarover wordt nog niet direct gesproken.

Maieutiek 2017 college-6

Gelijkheid = jouw vrouw hoeft ook niet te werken

- Vrouwen blijven in Europa ongelijk, omdat juist hier het ideaal van de vrouw die niet hoeft te werken wordt gezien als vooruitgang.
- Nederland was in die zin dus een succes met vrouwen die niet hoefden werken omdat een man genoeg verdiende, ook als hij arbeider was, om zijn vrouw thuis te kunnen laten blijven.
- Dit heeft tot nu toe effect in het grote aantal vrouwen dat hier in kleine deeltijd banen werkt.

Maieutiek 2017 college-6

Inwoners van koloniën

- Europa kende niet, zoals Amerika, een strijd om de afschaffing van slavernij, maar kende wel rassenongelijkheid. Die speelde zich echter hard en meedogenloos buiten het zicht van de voor gelijkheid strijdende bevolking af.
- Pas recentelijk wordt bespreekbaar hoe wreed Europa in zijn koloniën tewerk ging (Kongo, Algerije, Indonesië)

Maieutiek 2017 college-6

Slaven en bewoners van koloniën

- De slavernij zegt Tocqueville zal wel afgeschaft worden, maar de kinderen van slaven zullen altijd herkenbaar zijn en dat tast de gelijkheid in Amerika aan.
- Datzelfde geldt voor inwoners van de koloniën als ze naar het koloniserende land gaan. Zij worden in de tijd van Tocqueville nog maar door weinigen gezien als mensen, laat staan als gelijken.

Maieutiek 2017 college-6

- De Zuid-Afrikaanse Sarah "Saartjie" Baartman, ook wel de Hottentot Venus genoemd. Ze werd tentoongesteld in Europa tijdens freak shows, gedwongen tot prostitutie en als soort bestudeerd in 1815 door Saint-Hilaire and Cuvier. (afbeelding uit: Volume II of the "Illustrations of the Natural History of Mammals")

Maieutiek 2017 college-6

Koloniën hebben of een kolonie zijn

- Amerika was een kolonie met een enorme vrijheid. Zelf hebben ze uiteindelijk ook koloniën. Te beginnen met Liberia waar vrije slaven naar kunnen uitwijken.

- Amerikaanse Maagdeneilanden (gekocht van Denemarken in 1917)
- Amerikaans-Samoa (Verkregen na de Spaans-Amerikaanse Oorlog (1898))
- Cuba (Verkregen na de Spaans-Amerikaanse Oorlog (1898), protectoraat tot 1934)
- Filippijnen (Verkregen na de Spaans-Amerikaanse Oorlog (1898), onafhankelijk in 1947)
- Guam (Verkregen na de Spaans-Amerikaanse Oorlog (1898))
- Liberia (1822-1846, als thuisland voor voormalige slaven en vrije zwarten)
- Panamakanaalzone (1903-1977)
- Puerto Rico (Verkregen na de Spaans-Amerikaanse Oorlog (1898))

Maieutiek 2017 college-6

Europa, koloniën en dekolonisatie

- Gelijkheid van mensen uit andere werelddelen krijgt evenals verheffing van het volk kenmerken die de ongelijkheid bevestigen; Socialist, liberaal of confessioneel, iedereen heeft zo zijn idealen; de inwoners van niet-westerse landen moeten beschaafd worden, een arbeidsethos krijgen, of verlicht raken.

Maieutiek 2017 college-6

Artikel Surprya Singh

- Wanneer de dekolonisatie intreedt worden eigen (lees witte) burgers gerepatrieerd, maar de gekleurde mensen blijven daar.
- Overkomen naar Europa wordt gezien als 'profiteren van', maar blijven levert op dat de droom van mensen om gelijk te worden door scholing in Europa komt te vervallen.
- Alleen rijken kunnen hun kinderen nog in Europa of Amerika laten studeren. N.B. wat de Brexit doet voor Europeanen die in Engeland wonen laat dit effect mooi zien.

Maieutiek 2017 college-6

Gelijkheid en verschil

Gelijke kansen maken, juist wanneer de democratie slaagt, duidelijk dat er verschillen blijven. In Amerika maakt Tocq. zich vooral druk om het effect van onevenredige rijkdom verdiend in de nijverheid en over immoreel verkregen betere posities.

“In de democratie zien de eenvoudige burgers..... en eerloosheid.” blz. 242

en

“Al met al denk ik .....zullen komen. “ 597

Maieutiek 2017 college-6

Gelijkheid en verschil

- Gelijkheid ook voor zaken als ras en sekse is nu in Europa overal wettelijk geregeld. Maar ook hier geldt dat daarmee juist verschillen worden blootgelegd.
- Het narratief ging over mannelijke, westerse en witte dominantie en de ongelijke mogelijkheden.
- Het contra-narratief nu gaat over de te ver doorgevoerde voordelen van 'anderen', Klacht is dat de elite te ver meegaat in verheffing van die anderen.
- In Europa wil 'het volk' weer de onverdeelde aandacht van haar 'eigen overheid', want men ervaart schaarste (Thomas theorema 1928)

Maieutiek 2017 college-6